

РЕЦЕНЗІЇ

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.5/33>

Головач А. В.

Директор інституту права Донецького університету економіки та права,
доктор юридичних наук, професор, адвокат,
заслужений юрист України

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ:

«АДВОКАТУРА ЯК ІНСТИТУТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРАВОВУ ДОПОМОГУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ»¹

Інститут адвокатури є одним із ключових інститутів правової допомоги, незамінним елементом механізму забезпечення реалізації та захисту прав і свобод громадян, адже саме адвокат має унікальні, передбачені чинним процесуальним законодавством повноваження щодо захисту свого клієнта від можливих зловживань з боку суб'єктів владних повноважень органів публічної адміністрації, гарантом надання особі кваліфікованої правової допомоги, що включає і юридичні консультації, і складання процесуальних документів, і представництво інтересів особи в органах публічної адміністрації та у відносинах з іншими учасниками правовідносин.

Водночас інститут національної адвокатури не може розвиватися ізольовано, особливо з урахуванням прагнень України набути повноправного членства в Європейському Союзі. Останнє стимулює органи публічної адміністрації вивчати позитивний досвід адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності у зарубіжних країнах з метою визначення можливості та доцільності його запозичення та впровадження в національне законодавство та юридичну практику.

На особливу увагу в цьому контексті заслуговує досвід адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності в Республіці Польща, яка також пройшла шлях від пострадянської держави

до європейської держави з ринковою економікою. Саме тому монографія: Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльний адміністративно-правовий аналіз законодавства Польщі та України», підготовлена на той час кандидатом юридичних наук, доцентом, відмінником освіти України Боровиком А. В. та кандидатом юридичних наук, старшим дослідником Широю О. В. є актуальною та своєчасною.

Структурно монографія складається із передмови, трьох розділів, нерозривно пов'язаних між собою, висновків, списку використаних джерел.

В роботі достатньо змістовно розкрито актуальні питання адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності в Україні.

Зокрема, на увагу заслуговує авторська класифікація спільних принципів здійснення адвокатської діяльності в Україні та в Республіці Польща на загальноправові принципи (верховенства права, законності, рівності всіх перед законом та судом, презумпції невинуватості, справедливості) та принципи, що притаманні адвокатській діяльності (принцип конфіденційності (збереження адвокатської таємниці), принцип монополії адвокатської професії у визначених законом сферах правозахисної та представницької діяльності, принцип свободи вибору форм та методів адвокатської діяльності, принцип незалежності адвоката в процесі здійснення професійної діяльності, принцип пріоритетності інтересів клієнта).

Змістовною є характеристика особливостей дисциплінарної відповідальності адвокатів в Укра-

¹ Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльний адміністративно-правовий аналіз законодавства Польщі та України : монографія / О. В. Шира, А. В. Боровик. — Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. — 174 с.

їні та Польщі у підрозділі 2.3 монографії. Так, слушною є пропозиція авторів щодо доповнення переліку дисциплінарних стягнень, які можуть застосовуватись до адвоката в Україні, грошовим стягненням за вчинення дисциплінарного проступку по аналогії із відповідним переліком за польським законодавством. Автори справедливо зазначають, що враховуючи те, що адвокатська діяльність у більшості випадків має комерційний характер, тобто спрямована на отримання прибутку і по суті є різновидом підприємницької діяльності, юридичне закріплення можливості застосування до адвоката грошового стягнення за вчинення дисциплінарного проступку матиме не тільки виховний, але і матеріально-стимулюючий ефект, стане чинником утримання адвоката від вчинення дисциплінарних проступків в процесі виконання професійних обов'язків.

Окремої уваги заслуговує той факт, що автори монографії у роботі визначають перспективні напрями удосконалення адміністративно-правових засад регулювання адвокатської діяльності

в Україні з урахуванням позитивного досвіду Польщі.

На увагу, зокрема, заслуговує пропозиція авторів запозичити позитивний досвід Республіки Польща щодо обов'язкового страхування цивільної відповідальності за шкоду, заподіяну адвокатом клієнту під час виконання своїх професійних обов'язків.

Підсумовуючи викладене, монографія: Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльний адміністративно-правовий аналіз законодавства Польщі та України», підготовлена на той час кандидатом юридичних наук, доцентом, відмінником освіти України Боровиком А. В. та кандидатом юридичних наук, старшим дослідником Широю О. В. становить безсумнівну цінність для науки адміністративного права та буде корисна для вчених, аспірантів, слухачів магістратури закладів вищої освіти юридичного профілю, а також для прокурорів, адвокатів, суддів та інших осіб, які цікавляться питаннями реалізації права на правову допомогу.